

Vybrané metodologické aspekty výskumu v sociálnej práci verzus prax

Selected Methodological Aspects of Research in Social Work versus Practice

Michal Sedláček¹, Ľubomír Oláh², Michal Oláh^{3,4}

¹Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n.o. Ústav Dr.Pavla Blahu, Skalica + Vedecko-výskumné centrum prof. V. Krčméryho v Skalici

²Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n.o. Ústav Dr.Pavla Blahu, Skalica + Vedecko-výskumné centrum prof. V. Krčméryho v Skalici

³Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n.o. vedúci pracoviska Ústav Dr.Pavla Blahu, Skalica

⁴University of Social and Administrative Affairs, Vítězslava Nezvala 801/1, 736 01 Havířov Czech Republic

Recenzent/Review: PhDr. Silvia Buzalová, PhD.

Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, Bratislava,
Fakulta ZaSP sv. Ladislava Nové Zámky

Submitted/Odoslané: 10. 03. 2008

Accepted/Prijaté: 18.04.2018

Abstrakt: Neodmysliteľnou súčasťou každého úspešného vedného odboru je výskumná činnosť, ktorá mu umožňuje rozvíjať sa, rásť a napredovať. Sociálna práca bola po r.1989 u nás postavená pred neľahkú úlohu: na jednej strane dobehnúť zameškaný vývoj, ktorým sa svet dovtedy uberal; na druhej strane sa ocitla zoči-voči mnohým novým fenoménom, ktoré spadali do jej náplne, možno spomenúť aspoň nezamestnanosť, bezdomovectvo, narkománia a iné závislosti, problematika

seniorov a vylúčených znevýhodnených komunit, atď. Populácia bola prakticky sociálne a ekonomicky negramotná, odvyknutá od osobného vlastníctva akýchkoľvek materiálnych statkov a z neho vyplývajúcej zodpovednosti; jej zrkadlom boli následne nie príliš zodpovedné elity, ktoré krajinu riadili. A tieto negatívne fenomény sa spoločnosťou šírili ako masívne vlny tsunami. Obrovský nárast úloh pre sociálnu prácu umožnil jej neobyčajný extenzívny

rozmach. Výskum sa robil za pochodu, hlavne z dôvodu, že si to vyžiadala potreba zabezpečiť elementárnu kvalitu štúdia pre všetkých študentov. Skôr či neskôr však narazíme na hranicu možnosti takéhoto vývoja a bude nutné prijať nejakú spoločnú platformu pre terénne, pedagogické i výskumné pracoviská ako konsenzus všetkých zainteresovaných odborníkov.

Kľúčové slová: Výskum. Delenie výskumu. Charakteristiky výskumu. Sociálna práca.

Abstract:

An inalienable part of every successful science department is research activity that enables it to develop, grow and advance. After 1989, social work has been built against the difficult task: on the one hand, to catch up with the lost development that the world has taken so far; on the other hand, it has come to light against many new phenomena that fall within its scope, at least unemployment, homelessness, drug addiction and other addictions, the issue of seniors and excluded disadvantaged communities, etc. can be mentioned. The population was practically socially and economically illiterate, abandoned by the personal ownership of any material goods and the resulting liability; its mirror was consequently not too responsible to the elite that ruled the country. And these

negative phenomena spread with the company as massive tsunamis. The enormous increase in social work has made it an unusual expansion. Research has been marching, mainly because it required the need to ensure elementary quality of study for all students. But sooner or later, we will encounter the possibility of such a development, and it will be necessary to adopt a common platform for field, pedagogical and research workplaces as the consensus of all concerned professionals.

Keywords: Research. Types of Research. Characteristics of Research. Social Work.

Úvod:

Urobme to, čo urobí takmer každý študent pred skúškou z metodológie výskumu, otvorme si na webe wikipédiu, kde je možné sa dočítať:

Výskum je bádanie, skúmanie (obyčajne vedecké), v ktorom ide o poznanie doposiaľ nepoznaných skutočností na základe analýzy skutočností už známych. Vo vede sa zvykne rozlišovať základný výskum a aplikovaný výskum, experimentálny a teoretický, individuálny a tímový atď.

Výskum je systematická tvorivá vedecká činnosť, ktorej cieľom je poznať príčiny a podmienky existencie konkrétnych

prírodných a spoločenských javov. Výskum sa usiluje o poznanie skutočností doposiaľ nepoznaných na podklade analýzy známych skutočností.' (1)

Našťastie máme aj trochu konkrétnejšie zdroje (2):

'**Výskum** je súhrnný názov pre vedeckú činnosť. Je to aktivita špecializovaných odborníkov s príslušným vzdelaním a kvalifikáciou s cieľom budovať vedecké teórie. Pri výskume sa používajú metódy na registráciu, spracovanie a vyhodnotenie skúmaných javov.

Empirický výskum spočíva v získaní terénnych dát (dát získaných v triede, škole, rodine, klube, internáte, na detskom ihrisku, v azylovom dome a pod.). Jeho opakom je výskum „pri stole“ (*desk study*), ktorého cieľom je teoretické spracovanie určitého problému.'

Tieto definície sú postačujúce, aby sme na ich základe položili niekoľko principiálnych otázok, ktorým sa príspevok bude venovať:

1. Je výskum v sociálnej práci potrebný?
2. Prečo vôbec robiť v sociálnej práci výskum?
3. Do akej miery je únosné, aby sociálna práca vo výskume využívala výdobytky iných vedných odborov a nestratila svoju tvár?

4. Je predpoklad, aby bol každý študent sociálnej práce a každý sociálny pracovník aj výskumník?

5. Ako pomôže výskum praxi?

Na prvý pohľad by sa mohlo zdať, že ide o triviálne otázky. Možno preto, že boli položené tak jednoducho, priamo, aby sa to nemohlo nijako zahovoriť. A okamžite z nich plynú veľmi závažné pracovné podotázky: Čo môže výskum priniesť, kde môže byť užitočný, čo to vlastne je; aké má výskumná práca charakteristické a spoločné črty, ktorých poznanie uľahčuje prácu výskumníkov, aby neobjavovali Ameriku, a pod.

1. Je výskum v sociálnej práci potrebný?

To nie je len akademická otázka, na ktorú si odpovieme „áno“, a je to vybavené! Dnes máme v sociálnej práci aj na Slovensku už širokú odbornú verejnosť a zainteresovaní vedia, že v nej existuje veľmi pestré spektrum odpovedí na ňu. Na jeho jednom konci sú často osobnosti, ktoré prakticky obetujú svoj život pomoci nejakým znevýhodneným skupinám, vytvoria nejaký azylový priestor pre bývalých kriminálnikov, narkomanov, ľudí z ulice a chorých, ktorých nikto nechce. Sú na nohách a medzi nimi najčastejšie aj viac ako 16 hodín denne, dávajú im elementárnu dôstojnosť, svoj čas a lásku. Možno konštatovať, že ich terénna

sociálna práca s jednotlivcami je už za hranicou akýchkoľvek ich možností a kapacít, privítajú akúkoľvek pomoc, ale na možný výskum jasne (a oprávnene) odpovedia „*Nie! Na to nemáme čas. A ak to viete vy robiť lepšie, nech sa páči.*“ K tomuto postoju by sme samozrejme našli aj protipól. Praktický problém negatívneho prístupu k aplikovaniu niektorého druhu výskumu v sociálnej práci je podľa doterajšej skúsenosti asi trochu hlbší, často iracionálny. Asi najstručnejšie to vyjadruje dosť frekventované zovšeobecnenie: *Sociálna práca je pomáhajúca profesia, jej miesto je v teréne a nie na nejakých vedeckých fórach!* A na záver to býva ešte zaklincované vetou: *Aby sme nedopadli ako iné sociálne vedy!* Tým sa myslí, že niektoré vedecko-výskumné aktivity sesterských vedných odborov sa dosť vzdialili od potrieb praxe, ba že sú až odtrhnuté od reality a robia si výskum pre výskum, v dôsledku čoho stagnujú. Či chceme, alebo nie, musíme brať aj tento radikálny pragmatizmus do úvahy.

Aby sme sa vnútorne presvedčili o potrebe výskumu v sociálnej práci, je namieste uviesť si hlavné motívy pre takúto činnosť:

- i. Vlastný záujem.
- ii. Altruistické pohnútky.
- iii. Riešenie konkrétneho problému vo svojom živote.

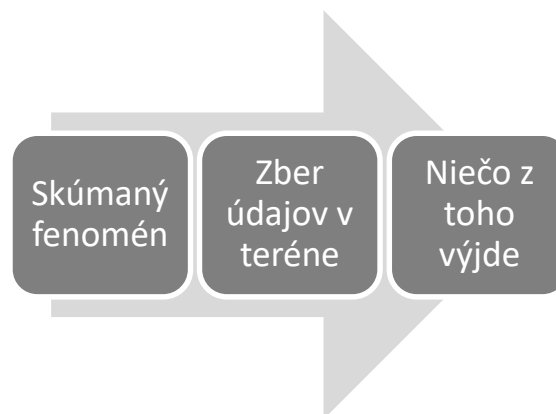
- iv. Riešenie konkrétneho problému vo svojej práci.
- v. Zvedavosť.
- vi. Iné.

V každom z uvedených bodov je možné dohľadať jeho pozitívnu aj negatívnu stránku z hľadiska potreby realizovania výskumu. Vlastný záujem na ukončení viacročného náročného štúdia a na získaní príslušného titulu, pri ktorom je potrebné preukázať do istej miery tvorivé a samostatné riešenie problémov súčasnými výskumnými metódami je prirodzený. A ak je to celé na akomkoľvek stupni vzdelávania motivované snahou pomocou nového spoločenského a profesionálneho statusu viac a lepšie vykonávať úlohy, ktoré im kladie sociálna práca, takýto osobný vlastný záujem možno prijať. Aká je však prax? Na konzultačné hodiny do výskumného centra príde napríklad skupina študentov, ktorá má záujem z nejakého dôvodu riešiť fenomén pobytu seniorov v zariadeniach sociálnych služieb. Je to závažná problematika, ktorej riešenie je už dnes akútne, a časom bude jej závažnosť iba narastať. Sprevádza ju veľa otáznikov a nevyriešených problémov najrôznejšieho charakteru, preto konzultant tento záujem víta. Prvá a možno jediná otázka však je: *Máme použiť kvalitatívny alebo kvantitatívny výskum?* Zdá sa, že všetkému

ostatnému rozumejú. Ved' porozprávať sa s kýmkoľvek dokázu, resp. nejaký dotazník hodiť na papier nie je problém!

Pokúsite sa im vysvetliť, že preskočili veľa dôležitých krokov a skočili rovno do stredu náročnej metodologickej problematiky, na ktorú sa takto nedá zodpovedať. Pokiaľ sa následne podarí ich presvedčiť, že ste naozaj kompetentným subjektom na konzultácie ohľadne zamerania diplomových prác, upozorníte ich, že v prvom rade musia mať tému, teda správne nastolený výskumný problém. Jasný a konkrétny. Nejasná, nekonkrétna až vágna téma výskumu je najistejšia cesta ako skončiť v labyrinte teoretických i praktických problémov. Nebuduje sa na zelenej lúke, ale musia mať už dosť vedomostí o tom, čo sa má skúmať, teda mať za sebou prácu s doterajšími výsledkami výskumov, s literatúrou a pod. Z toho vyplynú ciele práce, pracovné otázky, predpoklady a hypotézy; a na ich základe je možné sa zorientovať v typológii výskumu. Pokiaľ sa potenciálni výskumníci oboznámia s právnou ochranou respondentov, s etickým kódexom sociálneho pracovníka, s kladmi a záporami, možnosťami i obmedzeniami rôznych metodík, je možné pristúpiť aj k najnáročnejšej fáze výskumu, ktorou je zber údajov a dát v teréne.

Obr.1. Nesprávny, o to častejší postup pri riešení výskumných prác.

Pokiaľ sa študent alebo doktorand dostane k spôsobu riešenia, ako je uvedený schematicky na obr.1, nie je to len jeho zlyhanie, ale je to aj zlyhanie základných kurzov metodológie vo výučbe, aj školiteľa. Bolo by užitočné akceptovať napr. nasledovný postup (obr. 2):

Obr.2. Správny postup pri riešení výskumných prác – návrh konsenzu.

Je dobre si uvedomiť, že aj učitelia sa musia stále učiť. Uvedený postup však umožňuje najčastejšie prirodzené riešenia náročných metodologických problémov. Uved'me príklad:

Fenomén: Ľudia bez domova

Téma I: Riešenie akútnej situácie vysokoškolsky vzdelaných ľudí po strate vlastného bývania.

Klient č.1: Úspešný právnik, pohybujúci sa aj vo vyšších politických kruhoch, z nepozornosti pri riadení motorového vozidla zabil na prechode chodca. Strata zamestnania, postavenia, osobnej slobody a po exekúcii banky aj strata bývania.

Klient č.2: Významný, úspešný a dobrý lekár po fyzickom konflikte v zábavnom zariadení ublížil na zdraví druhému účastníkovi konfliktu. Súd, nepodmienečný trest, rozpad rodiny, strata zamestnania i možnosti ďalej vykonávať svoje povolanie, bývala manželka ho obrala o dom a všetok majetok.

Klient č.3: Regionálny mafiánsky boss, ktorý mal podľa svojich obmedzených predstáv všetko. Moc, majetok, atraktívnu ženu. Po vybavovaní si účtov mal to šťastie, že zostal nažive, len na invalidnom vozíku. Stratil všetko, pretože v prostredí, v ktorom žil, sa stal bezcenným. Prichýlila ho do svojho zariadenia charitatívna komunita v malom mestečku, kde ako sám konštatoval, našiel domov.

Je jasné, že podobných prípadov bude veľmi málo. Vylučuje to použitie kvantitatívnych metód, vyžadujúcich na korektné spracovanie hromadnosť a náhodnosť skúmaných premenných.

Úplne prirodzene sa ponúka hĺbkové štúdium príbehov jednotlivých participantov, aj keď rozhovory s nimi nemusia byť vždy jednoduché. Prípadová štúdia, naratívne interview alebo iný spôsob preniknutia do podstaty problému a hľadania jeho riešenia často vedú k individuálnemu cieľu.

Téma II: Stanovenie rozsahu fenoménu ľudí bez prístrešia a ich vekovej a vzdelanostnej štruktúry na území hlavného mesta.

Takto jasne a jednoznačne určená téma jednoznačne predurčuje ako úspešnejšie kvantitatívne metódy výskumu. Môžu podchytiť komunitné charakteristiky, ich štruktúru a užitočne abstrahovať od nepodstatných informácií, ktoré by zahltili a zahmlili potrebné výstupy. Správne zvoleným zberom dát na úradoch, inštitúciách i v teréne, vhodným škálovaním odpovedí a konštrukciou vhodného indikátora je možné hľadať merateľný index, vyjadrujúci porovnateľný resocializačný potenciál jednotlivých podskupín, ktorý umožňuje nasmerovať a zvýšiť účinnosť pomoci sociálnych pracovníkov.

Ako vidno, nejde tu o riešenie nezmieriteľného stretu antagonistického bipolárneho videnia zamerania výskumu „buď kvalita – alebo kvantita“, ale hlavným určujúcim princípom by mohla

byť jeho užitočnosť. V žiadnom prípade, zo žiadneho uhla pohľadu nie je možné pozeráť na jeden typ výskumu ako vedľajší, pomocný, menejcenný, určený maximálne len na vstupný predvýskum. Utekanie pred štatistikou ku kvalitatívnemu výskumu ako ľahšej ceste menšieho odporu je nepochopenie jeho princípov a nutnosti na jeho zvládnutie mať hlboké znalosti z rôznych iných odborov.

Je zrejme, že nie vždy smeruje práca k užitočnosti a štúdiu sociálnej práce aj k vyprofilovaniu dobrého sociálneho pracovníka. Ale mala by to byť aspoň väčšina prípadov. Každá práca je malým príspevkom k stavbe vedného odboru, a či táto stavba bude postavená na skale, alebo na piesku, je na každom jej účastníkovi.

2. Prečo vôbec robiť v sociálnej práci výskum?

Často nie je možné sa tak jednoznačne zorientovať, ako vo vyššie uvedených príkladoch:

Študentka sociálnej práce a matka úspešného vrcholového športovca, ktorý po vážnom úraze zostal telesne znevýhodnený, chce na záver svojho štúdia a na základe vedomostí, ktoré počas jeho absolvovania

získala, prezentovať pozitíva a negatíva chránenej dielne, s ktorou so synom prichádza do styku, prípadne hľadať spôsoby riešenia niektorých jej problémov.

Doktorand, vyšetrovateľ policajného zboru, chce pomôcť pri resocializácii bývalých narkomanov po návrate z výkonu trestu.

Absolventka štúdia sa chce užitočne zapojiť do projektu poskytnutia sociálneho ubytovania v bežnej obytnej zóne pre ľahšie mentálne postihnutých klientov.

Aj uvedené príklady naznačujú, že to všetko chce mať dosť praxe, kumšt, cit pre výber a aplikáciu rôznych metód a je mimoriadne užitočné to neustále zdôrazňovať. Pretože napr. žiadosť o grant pre riešenie nejakého problému v rómskych marginalizovaných komunitách, ktorá zber dát prezentuje jednou vetou: „*Prieskumné dotazníky rozdáme komunitným centráam a spracujeme modernými metódami štatistickej analýzy.*“, bol buď spracovaný narychlo a veľmi povrchno, alebo autori potenciálne veľkého výskumného projektu nikdy v rómskej osade neboli a o metodologických problémoch a pascách pri zbere údajov nemajú ani poňatia. Je potrebné sa to učiť a trénovať,

tak ako v každej inej ľudskej aktivite. Asi by ťažko zahral sólový part Čajkovského b-mol hudobník, ktorý nezvládol ešte ani stupnice.

Kto má teda robiť výskum a na akej úrovni? Na to je už ľahšia odpoveď. Uvedme si niektoré nevyhnutné vlastnosti dobrého výskumníka:

- **Vzdelanie, vedomosti**
- **Zvedavosť**
- **Statočnosť, odvaha**
- **Poctivosť, nezávislosť**
- **Originálne myslenie**
- **Pracovitosť, trpezlivosť, prax.**

Keď sa buduje katedrála, podieľajú sa na tom stovky robotníkov, desiatky majstrov a jeden architekt. Aj národná filharmónia má nielen šéfdirigenta, ale aj posledného huslistu. A všetci sú potrební. Niektoré z uvedených vlastností dobrého výskumníka budú prirodzene študentom a doktorandom chýbať. Preto potrebujú odborné a metodické vedenie. Ich výstupy sú potom často aj zrkadlom kvality tohto vedenia. Čas, ktorý je takto strávený školiteľom, ba niekedy až obetovaný, nemožno považovať za stratený. Práce na tejto úrovni musia byť jasné a konkrétne, inak sa aj tí, ktorí by boli schopní výskumnú prácu robiť, mnoho nenaučia. Netreba sa báť prílišného „konkrétizmu“. Absolventi by mali mať pocit, že aj vo

svojej praxi sa môžu kedykoľvek obrátiť späť na svoju alma mater a na konkrétnych ľudí, keď sú postavení pred dôležité rozhodnutia. Uvedme príklad:

Sociálna pracovníčka dostala za úlohu v menšej obci južného Slovenska pripraviť vhodné nevyužitú priestory, patriace štátnej správe, pre ubytovanie asi 50 rodín imigrantov ako prechodné azylové centrum. Správne vytyčila, že úspech v tomto projekte nezaručuje postavenie ostnatého plotu. Spoločnými silami s akademickými pracovníkmi a za pomoci miestnej samosprávy uskutoční prieskum v miestnej populácii s cieľom zistiť možnosti prijímania imigrantov do svojho priestoru a postojov k tejto otázke. Zistí rodovú, vzdelanostnú a vekovú štruktúru postojov a prirodzených obáv; a začne vhodnými spôsobmi pracovať na ich rozptýlení, napr. prednáškami s najproblematickejšou časťou populácie, akciami (športovými, umeleckými, kulinárskymi) s prirodzenými kontaktmi zainteresovaných strán a pod.

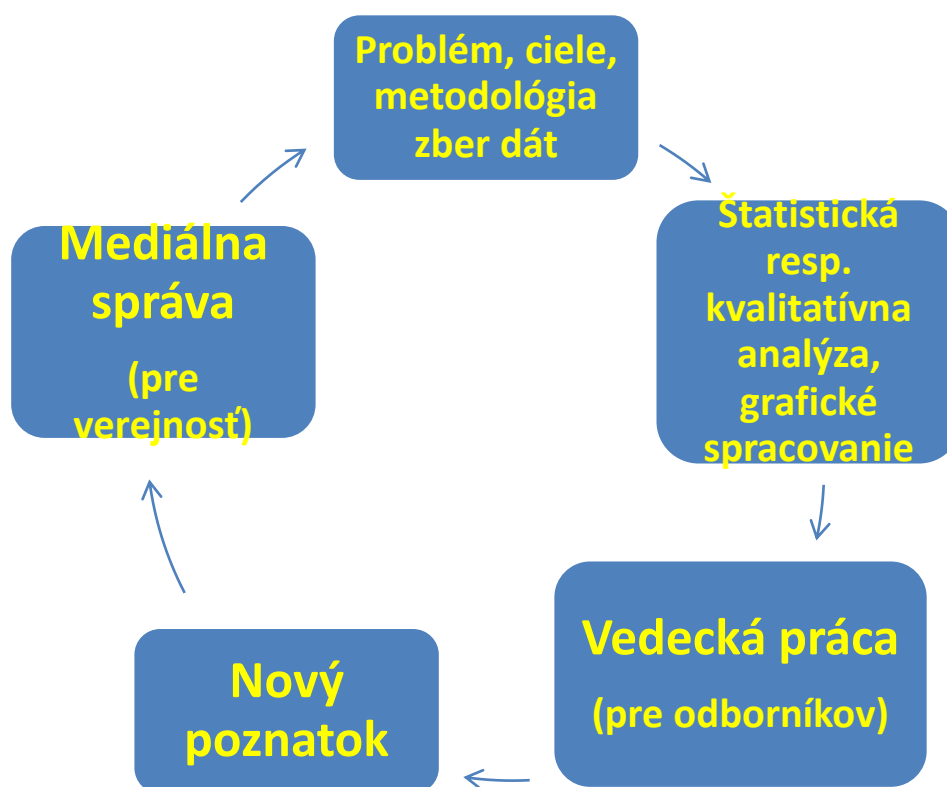
Je potrebné pri tomto príklade poznamenať niečo k profesionalite výskumu, pretože sme našťastie každý iný a máme rôzne názory a preferencie. Na dosiahnutie cieľa úlohy je potrebné vynaložiť všetko úsilie aj bez ohľadu na skutočnosť, že výskumník nie je politicky stotožnený s riešením napr. imigrantskej politiky krajiny alebo EÚ

a pod. Pomáha sa predovšetkým ľuďom, v tomto prípade na oboch stranách, tu neobstojí žiadna výhrada svedomia.

Skúsenejší odborníci riešia už samostatne, alebo najčastejšie v riešiteľskom kolektíve, závažnejšie problémy a projekty, ktorých je v sociálnej práci nesmierne veľa. Často je to komparačný výskum, kde sa porovnávajú

niektoré skúmané charakteristiky napr. regionálne, profesne, etnicky, pred a po intervencii atď.; alebo korelačný výskum, zahrňujúci vplyv rôznych parametrov a sledovanie závislostí, pomocou ktorých je možné následne v systéme pomôcť riešiť naliehavé otázky. Proces má dosť jasnú schému:

Obr. 3. Všeobecná schéma princípov výskumu

Najskúsenejší výskumníci z akademickej obce resp. z výskumných centier pozerajú aj za horizont, majú kontakty so zahraničím, sú uznávanými odborníkmi a garantmi v nejakej oblasti. Môžu si dovoliť aj omnoho abstraktnejší výskum, občas sa blížiaci k základnému

výskumu. Mali by určovať trendy a rozširovať obzory vedného odboru, zjednocovať.

3. Spolupráca sociálnej práce s inými vednými odbormi vo výskume.

Už skôr sme písali (3), že pri výskume hľadáme odpoveď na nejakú zmysluplne naformulovanú otázku, ktorú nám nastolila naša zvedavosť a požiadavky praxe, alebo oboje; a získavame relevantné dáta v teréne. Ich vhodným spracovaním sa dostaneme k potrebným informáciám, ktoré sú predmetom výskumu a odpoveďou na našu otázku. Reálny svet nám umožňuje túto činnosť len v ohraničenej forme, pretože sa v žiadnom prípade nevyhneme ďalším dvom otázkam: Čo to bude stáť? Ako dlho to bude trvať? Okrem metodologických otázok s tým súvisí však aj ďalší závažný faktor, ktorý do istej miery negatívne vplyva na slobodný rozvoj výskumu v sociálnej práci: je to strach o jej čistotu, prejavujúci sa niekedy až formou intolerantného fundamentalizmu, pripomínajúceho javy rôznych religióznych hnutí a siekt. Je to pravdepodobne spôsobené malým sebedomím sociálnej práce a strachom, že by ju jej sesterské vedné odbory s viac zabehnutou výskumnou tradíciou mohli ľahko pohltiť, alebo aspoň spochybniť právo na jej existenciu. A starostlivo až žiarlivo strážime, aby do našich prác nepreniklo príliš veľa votrelcov z oblasti sociológie, psychológie, pedagogiky, sociálnej antropológie, atď., atď.; resp. neosobnej chladnej matematiky, štatistiky a pod. Je to zábavné a smutné zároveň.

Ako príklad možno uviesť, že je ťažko si predstaviť nejakú prácu napr. z fyziky, ktorej by sa vytklo, že používa matematiku, a tým ohrozuje samu seba ako vednú disciplínu.

Sociologický výskum a jeho metódy si postupne osvojilo mnoho vedných disciplín (pedagogika, andragogika, sociálna práca), u niektorých sa vedné odbory vzájomne ovplyvňovali (napr. soc. a kult. antropológia dala sociológii metodológiu etnografie, psychológia prípadovej štúdie). My v sociálnej práci však vlastnú metodologickú tradíciu na Slovensku vôbec nerozvíjame. Prevzali sme, čo sa prevziať dalo, ale s ničím významným a vlastným sme zatiaľ neprišli. Je samozrejme, že náprava nevyklíči od stola, ani žiadnym nariadením ktorejkoľvek školy, výskumného centra či ministerským rozhodnutím; ale ani tým, že si povieme, že teraz ideme na to a začneme intenzívne budovať a pracovať na vlastnom metodologickom aparáte a prínose k spoločenským vedám. Toto všetko je logickým výstupom aktivít, keď začneme brať výskum vážne, teda naozaj odborne, prestaneme sa hrať každý na svojom piesočku a popri istej nevyhnutnej špecializácii vstúpime do spolupráce pri hľadaní spoločnej platformy v celej odbornej verejnosti. Veľmi rýchlo narazíme na hranice a obmedzenia, ktoré

nám výskum s mechanickým preberaním metodík iných odborov predkladá a bude nevyhnutné pokúšať sa o nové resp. aspoň inovované postupy. Bude v tom aj veľa omylov, slepých uličiek, ale to je cesta vedy. Veríme, že konečné účtovanie nám všetkým prinesie uspokojenie.

Na začiatok je možné navrhnúť vstup do spolupráce aj s inými odborníkmi v projektoch, kde je to nevyhnutné, napr. pri integrácii a sociálnom začleňovaní osôb v rómskych marginalizovaných komunitách, pri znižovaní ich chudoby (bez ohľadu na populistické politické vyhlásenia o tom, že ideme znižovať „rómsku“ kriminalitu, bolo, je a bude potrebné v tejto veci pomáhať všetkým zainteresovaným stranám). Taktiež je nevyhnutná spolupráca v oblasti inkluzívneho školstva, kde by možno bolo prínosom zriadenie školského sociálneho pracovníka; taktiež v rôznych oblastiach pri deinštitucionalizácii sociálnych služieb a v mnohých ďalších smeroch.

Sociálna práca sa nemusí obávať sklznutia do prílišnej „vedeckosti“. Nech by sa vybrala akýmkoľvek sofistikovanými cestami za poznáním, vždy sa zo svojej podstaty vráti do terénu, k tým, ktorým slúži.

Záver:

V diskusnom príspevku o význame výskumu v sociálnej práci sme sa snažili vytiahnuť na svetlo niektoré závažné a často až tabuizované body a problémy, ktoré sú do istej miery brzdu potrebného rozvoja vednej disciplíny. Zaoberali sme sa vôbec potrebou výskumu v sociálnej práci, jeho užitočnosťou a pripravenosťou sociálnych pracovníkov na najrôznejších stupňoch vzdelania a riadenia k jej uskutočňovaniu. Ukázali sme na viacerých príkladoch možné cesty ďalšieho postupu a prístupy k riešeniu mnohých otázok, ktoré sú pred sociálnu prácu kladené, a z ktorých ako jediný vhodný sa ukazuje najčastejšie prístup s využitím výskumných metód.

Zjednotenie odborných aktivít v sociálnej práci na výskumnej a vedeckej báze by mohol byť prvým krokom aj k tomu, aby bola profesná komora sociálnych pracovníkov kompetentným subjektom na riešenie vlastných problémov, aby ich prácu nemuseli suplovať odborníci iných profesií, ktorí majú občas pocit, že to nie je nič ťažké; aby ich nedostatky nemuseli odstraňovať nie vždy príliš kompetentní úradníci a politici.

V každom prípade sme však chceli urobiť ústretový krok študentom, pre ktorých je pobyt na škole počas rokov

svojho vzdelávania aj prvým kontaktom s výskumnou prácou, na ktorú si môžu začať pestovať potrebné zručnosti a návyky.

Literatúra:

- (1) <https://sk.wikipedia.org/wiki/V%C3%BDskum>
- (2) Gavora, P., a kol. 2010. Elektronická učebnica pedagogického výskumu. [online]. Bratislava : Univerzita Komenského, 2010. Dostupné na: <http://www.e-metodologia.fedu.uniba.sk/> ISBN 978-80-223-2951-4.
- (3) Oláh, M. – Oláh, E.: K rozsahu výberového štatistického súboru, časť 1., Sociálno-zdravotnícke spektrum, 2015. Dostupné na: <https://docs.google.com/viewer?a=v&pid=sites&srcid=ZGVmYXVsdGRvbWFpbnxzenNwZWt0cnVtfGd4OjRkZTQ3NzljNmEzMWVmMjY> ISSN 1339-2379
- (4) Oláh, M., Oláh, E., Božík, J., Ridoško, J. *Metodologické otázky a problémy zberu Dát v sociálne vylúčených rómskych*. In Gálová, A., Šuvada, J. (2017) Zborník z vedeckej konferencie Úlohy zdravotníctva a sociálnej práce

v dnešnej spoločnosti. Rimavská Sobota: 2017. s. 65 – 91. ISBN: 978-80-972352-8-4.

- (5) Ridoško, J. 2012. *Optimization of the treatment of bone fractures*. In Medical Horizon. ISSN 0457-4214. 2012, 61, 6, s. 214-221.

Kontakt na autorov:

PhDr. Michal Sedláček, PhD., VŠ zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n.o. Ústav Dr. Pavla Blahu, Potočná 58, 909 01 Skalica + Vedecko-výskumné centrum prof. V. Krčméryho v Skalici
mobil: +421 905 579 087; e-mail: michal.sedlacek@gmail.com

RNDr. Ľubomír Oláh, CSc., VŠ zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n.o. Ústav Dr. Pavla Blahu, Potočná 58, 909 01 Skalica + Vedecko-výskumné centrum prof. V. Krčméryho v Skalici
e-mail: luboo1951@gmail.com

Prof. PhDr. Michal Oláh, PhD., vedúci pracoviska VŠ zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n.o. Ústav Dr. Pavla Blahu, Potočná 58, 909 01 Skalica + RESOTY - Resocializačná komunita Antona Srdolca, Nám. slobody 3, P. O. Box 104, 810 00, Bratislava, Slovakia
e-mail: michalolah@gmail.com